

"אלוף פיקוד דרום החב"די"

החסיד הרב ליפא קורצוויל שהלך לעולמו בשבוע האחרון, כונה "אלוף פיקוד דרום החב"די" בהיותו אחראי במשך שנים ארוכות על כל הפעילות החב"דית בבסיסי צה"ל לאורך גזרת הדרום << איש חסיד, איש תורה ומותיקי העסקנים, שפעל בשליחות הרבי מה"מ עשרות שנים בהתנדבות מלאה, בעודו מקבל הוראות והדרכות מהרבי >> נטפי דמע אחר מיטת החייל האגדי

מאת שניאור זלמן ברג

ר' ליפא אצל הרבי

בכאב רב התקבלה הידיעה על פטירתו של הרה"ח ר' ליפא קורצוויל, איש חסיד, ירא שמים מרבים, תלמיד חכם, שליח הרבי בקרית מלאכי, והאיש שבמשך שנים ארוכות הופקד על כל הפעילות החב"דית בגיזרת דרום הארץ של צה"ל.

בנוסף, הוא היה מראשי הלוחמים את מלחמות הרבי בענייני 'מיהו יהודי' ושלימות הארץ.

ר' ליפא בעצם מראהו, שידר 'חסיד', 'חייל', ואיש נלהב, מלא חיות, בכל הקשור למילוי הוראותיו הק' של הרבי מלך המשיח.

פעמים רבות יצא לנו לשוחח, שיחות עמוקות וממושכות בארבע עיניים, אודות המאבקים שניהל על פי הוראת הרבי, כאשר הוא מוביל אחריו רבים וטובים ליישם את הוראות הרבי ללא סטיה כמלוא הנימה ימינה או שמאלה.

לא פעם, כשהייתי רואה את התלהבותו, הייתי מנסה לצנון, ולו במעט, את אש הלהבה שהיתה מתפרצת מר' ליפא בשעה שדיבר על ענייני הרבי. אולם אז האש היתה מתפרצת עוד יותר, ור' ליפא היה מרעים בקולו ועיניו בוהקות באור חסידי יוקד. כי אצלו, דברי הרבי היו ההתחלה, האמצע וגם הסוף.

הרבי החליט לגבי העבודה

הרה"ח ר' דניאל אליעזר ליפא ע"ה, נולד ביום ט' בתמוז תש"ז בפולין. בהיותו ילד רך בשנים עלה עם משפחתו לארץ הקודש.

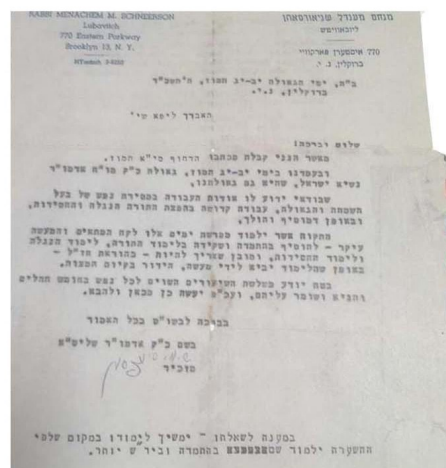
לאורך השנים זכה לקבל הדרכה מהרבי בצעדים רבים שעשה בחייו, החל מתקופת לימודיו בישיבה הליטאית במושב 'חמד', ולאחר מכן, כאשר החל ללמוד שיעורי חסידות עם הרב ישראל צבי הבר.

במהלך לימודיו בישיבה, כשהחל לטעום מטעמה של תורת החסידות, החלה הנהלת הישיבה להצר את צעדיו.

"אבא נשבה בקסם ספר התניא, ושיעוריו של הרב הבר מצאו חן בעיניו", מספר בנו השליח הרב מנחם קורצוויל. "הוא עצמו החל ללמד תניא את שלושת הבחורים הטובים ביותר בישיבה. כאשר הנהלת הישיבה גילתה את זה, הופנה כלפיו כעס רב עד שביקשו לגרשו מהישיבה. הוא פנה אפוא לסטייפלר, וזה פנה להנהלת הישיבה שהחזירה אותו לשורות הלומדים".

הוא למד בישיבת 'חמד' עוד זמן קצר, ולאחר מכן עבר ללמוד בתומכי תמימים'

אש להבה היתה מתפרצת מר' ליפא בשעה שדיבר על ענייני הרבי. ר' ליפא היה מרעים בקולו ועיניו בוהקות באור חסידי יוקד. כי אצלו, דברי הרבי היו ההתחלה, האמצע וגם הסוף.

אגרת הרבי אל תלמיד ישיבת חמד ליפא קורצוויל

בכפר חב"ד. בסיום מסלול לימודיו נסע 'לקבוצה', בסיומה שב לכפר חב"ד.

לקראת י' שבט תש"ל, התקיים השידור הישיר הראשון במהלכו הועברו דבריו של הרבי לתושבי ארץ הקודש. ר' ליפא בחריצותו זכה לקחת חלק ביוזמה של השידור.

בהגיעו לפרק 'האיש מקדש', בא בברית הנישואין עם רעייתו תבלחט"א השליחה גב' חנה, אשת חיל שעמדה לימינו כל השנים.

כבר לאחר החתונה, עברו להתגורר בנחלת הר חב"ד, השכונה שהייתה חדשה יחסית, רחוקה ממרכז הארץ. על כך קיבלו מענה מיוחד של הרבי: **"בברכה שהעתקתם לנחלת הר חב"ד, אשר שם ציווה ה' את הברכה. תהיה בשעה טובה ומוצלחת בכל"** [אגרת מי"א תמוז תש"ל].

זמן מה לאחר מכן, הגיעו לפתחו הצעות עבודה שונות. ר' ליפא כהרגלו כתב הכל לרבי. בחודש אייר תשל"ב, הרבי בחר עבורו באחת ההצעות - לכהן כמזכיר צעירי חב"ד בנחלת הר חב"ד. במילים אחרות, להתחיל לנהל את צעירי חב"ד ולימים בית חב"ד בקרית מלאכי.

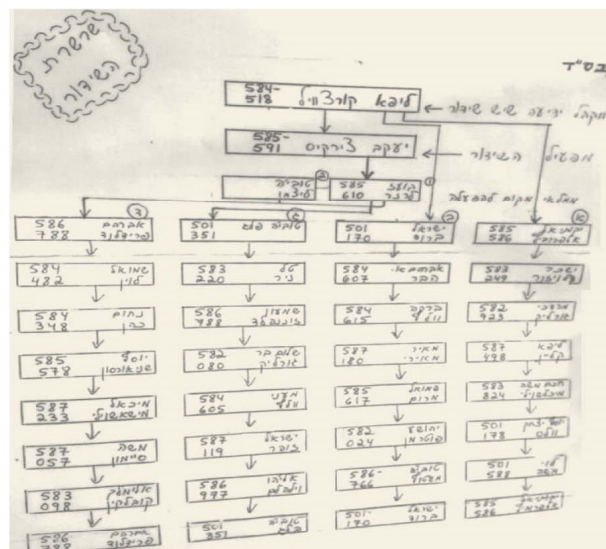
רעייתו הגב' חנה קורצוויל מספרת ל'בית משיח' על התפקיד שהתקבל בבחירת הרבי:

"הרב ישראל ליבוב, יו"ר צעירי חב"ד המרכזי, פנה לבעלי והציע לו את תפקיד 'מזכיר צא"ח נחלת הר חב"ד'. בעלי שאל על כך את הרבי יחד עם הצעות נוספות, והרבי החליט עבורו. למעשה, המינוי הזה בא בהפתעה. בעלי נכנס מיד לתפקיד, ובעבודה משותפת עם הרב ליבוב, החל בפעילות בשדה החינוך, כאשר בהמשך הפעילות התרחבה גם בשדה המערכה של בסיסי צה"ל בכל איזור הדרום - מבסיס התובלה שהיה בקרית מלאכי ועד תעלת סואץ הרחוקה.

"באותן שנים ראשונות, התקציב -

תמונת ר' ליפא (מסומן בחץ) במבצע חנוכה תשל"ג בסיני, מתנוססת ב'דיעות אחרונות'

טבלת השכמה בנחל'ה לקראת שידורים של הרב. ר' ליפא בראש שרשרת השידור

ובכל איזור הדרום. פעילות זו נמשכה עשרות שנים מתוך הצלחה מרשימה. כאמור, מעבודתו זו מעולם לא קיבל משכורת, ופרנסת הבית הייתה מעבודתו כמחנך בשיבת 'תומכי תמימים' בראשות הרב מרדכי קוזלינר, ובבית הספר למלאכה.

"תלמידיו" הפכו לשלוחים

סגנון המבצעים של ר' ליפא, היה צבאי לגמרי. הוא הרגיש כמפקד תחת הרמטכ"ל - הרבי מה"מ. כאשר קיבל פקודה, הוא דאג להנחית הוראות במהירות, בעדו מגייס ב'צו' את האברכים על מנת לפעול במרץ. כך גידל דור של חסידים ותמימים שלמדו כי כאשר הרבי מורה הוראה, צריך להתייחס לכך כפקודה שיש לבצעה במלואה, וללא תנאי. ר' ליפא היה דופק על הבימה בבית הכנסת, ומכריז כי כולם חייבים להצטרף למבצע פורים, וכך החל הגיוס העונתי...

פעמים רבות היה מדבר על כך בהתוועדויות ובימי החגים. כשליח חש ר' ליפא כי עליו להפעיל את כולם בצבא הרבי. כאשר עמד על הפרק מבצע חנוכה, למשל, אזי כולם חייבים להתגייס למבצע חנוכה. זו הסיבה שמידי שנה הכין רשימות מי ומי ההולכים ולאן ההולכים. חלק מהחסידים גילו את היעד שלהם לאחר שהרשימות נתלו בכניסה לבית כנסת הגדול בנחל'ה. לא פעם, כאשר חסיד איחר או נעלם לפתע, 'זכה' לנזיפה; ר' ליפא פשוט לא הבין כיצד חסיד אינו מבין את חשיבות המבצע של הרבי.

זכורני שפעם איחרתי מעט לשעה

גם בימי ה'שבעה', הסלולרי של ר' ליפא לא הפסיק לצלצל. על הקו היו מפקדים וחיילים הפרושים באיזור הדרום עמם עמד בקשר במשך השנים. הללו ביקשו לתאם עם הרב ליפא ביקור של חסידי חב"ד בבסיסים לרגל חנוכה.

גזרת הדרום הכוללת את סיני, הוטלה על ר' ליפא קורצוויל.

המבצע בגזרת הדרום, בשל ההיקף העצום, דרש היערכות לוגיסטית מורכבת הן מצד החב"דניקים והן מצד צה"ל. מבצע כזה כלל הטסת החסידים מנחל'ה במטוסים צבאיים. אלה שהו בסיני מספר ימים, ופעלו במסירות אין קץ כדי להגיע לכמה שיותר בסיסים ומוצבים, כולל הנידחים ביותר, על מנת לחלק לחיילים חנוכיות לצד הנחת תפילין. בבסיסים הגדולים נערכו מעמדים רבי-רושם עם נאומי עידוד ומורל עבור החיילים ששהו הרחק מביתם תקופות ממושכות.

המבצע הראשון בהטסת חסידים מנחל'ה הר חב"ד לסיני, הוכתר בהצלחה רבה, לקורת רוחו של הרבי. ומאז ר' ליפא המשיך לקיים קו-מבצעים שוטף בסיני

שכמובן אף פעם לא הספיק - היה מגיע מהרב ליבוב, בעוד שלארגון לצא"ח בקרית מלאכי לא התאפשר לגייס תרומות. בנוסף בעלי מעולם לא קיבל משכורת ולא לקח פרוטה מבית חב"ד. הוריי הם אלו שתמכו בנו כל השנים. לא אף זו, אלא שחלק מהכספים שהעבירו לנו, זרמו לקופת בית חב"ד...

בעלי מעולם לא חשב כלל על רווחים. להיפך, בשנים האחרונות הוא רכש סטים של מצות, כל סט ב-21 שקלים, אך הוא מכר זאת ב-20 שקלים, כדי שלאנשים יהיה יותר קל לקנות. רק בתקופה שלפני פסח תשפ"ב, כאשר מצב בריאותו כבר היה לא תקין, מכר למעלה מ-3500 סטים של מצה שמורה!"

מבצע סיני החב"די

עד מהרה, הפעילות המקומית בקרית מלאכי גלשה אל מעבר לגבולות הקריה, הרבה מעבר... ר' ליפא הופקד על כל מערך הפעילות של חב"ד בבסיסי צה"ל בדרום הארץ. מדובר בבסיסים שהיו מפוזרים על פני שטח עצום, כולל חצי האי סיני.

הפעם הראשונה שהחל בפעילות זו, עוד בתקופה בה התגורר בכפר חב"ד היה במבצע פורים תשל"א, אז הפעם הראשונה בה חסידי חב"ד נכנסו באופן מסודר לפעילות בחצי האי סיני.

המהפך הגדול החל לקראת חנוכה תשל"ג, כאשר הרבי מה"מ הורה לערוך את מבצע חנוכה 'בשטורעם' גדול. צעירי חב"ד חילקו את הפעילות לפי גזרות, כאשר

שנקבעה למבצע פורים, ור' ליפא כהרגלו הרעים בקולו למרחקים... מפאת קרבותי אליו, העזתי לתמוה בפניו על מה הזעם, סך הכל איחור קטן, אך ר' ליפא הבהיר בקצרה - איחור קטן שבגיננו המבצע כולו עלול להתבטל; "בבסיס אליו אתה היית אמור לנסוע", הסביר לאחר מכן בסבלנות, "יש זמן של ארוחת צהרים במהלכה מחלקים את משלוחי המנות וזה הזמן לדבר עם החיילים על מצוות היום. כאשר אתה מאחר, אפילו קצת, יתכן וכבר לא תגיע לארוחת צהרים ולא תהיה לך עוד אפשרות לפעול עם החיילים אליהם נשלחת"...

ר' ליפא התמסר כל כולו למבצעים, ותמיד עם מרץ והתלהבות שהדביקה את כל הסובבים.

שניים מתוך 'פקודי' של ר' ליפא, ממנו למדו כיצד מפעילים מערך פעילותי בקנה מידה נרחב, הם הרב זלמן גורליק שליח הרבי בבאר שבע, והרב מענדי קליין שליח הרבי באילת. בזום-שלוחים מיוחד שנערך מספר שעות לאחר ההלוויה, סיפרו על מה שראו ולמדו מר' ליפא:

"אני מרגיש מחובר אליו באופן אישי, הוא מורי ורבי לשליחות", סיפר הרב זלמן גורליק. "אנחנו ילדי הנחל'ה, ראינו כיצד פעל, וממנו למדנו.

"היה לי קשר אישי מיוחד איתו שהחל בשידורים שהיו במשרד צעירי חב"ד של ר' ליפא. הוא היה רושם את דברי הרבי תוך כדי שידור, ובתום השידור הזדרז לפרסם את הנקודות מהשיחה. כאשר נסעתי לשנת ה'קבוצה', סיכם איתי כי מידי מוצאי שבת אטלפן אליו ואעדכן אותו בהוראות ונקודות מתוך שיחות הרבי שנאמרו בשבת על מנת שיוכל לכתוב זאת מיד. כך זה נמשך במשך מספר שנים בהן שהיתי בבית חיינו.

"כאשר ר' ליפא היה מדבר על 'מבצעים', זה היה אש להבה. עבורנו הוא היה הסמן למה שהרבי רוצה. בכל הדברים בהם פעל ועסק בשטורעם, היו אלו הדברים שהרבי ביקש - אם בלימוד הרמב"ם, סיומי הרמב"ם, תהלוכות ל"ג בעומר, פעילות עם חיילים. ר' ליפא עצמו העיד פעם - 'חייל עושה מה שאומרים לו לעשות'.

"אני כילד תושב הנחל'ה, ואני בטוח שגם עוד ילדים ובחורים רבים שגדלו בשכונה, קיבלו רבות מההשראה שלו".

ר' מענדי קליין, מנהל בית חב"ד אילת, אף הוא גדל בנחל'ה, מספר על ר' ליפא מהזווית שלו:

"כל חג היית רואה עליו כאילו זה החג הכי חשוב. כל מה שעשה - הוא עשה עם כל הלב. זכורני שכאשר ראש הממשלה בגין התכונן להגיע לשכונה, כל הנחל'ה היתה מלאה בשלטים נגד הנסיגה לסיני, פרי עבודתו של ר' ליפא. היו גם שגערו בו על כך, אבל ר' ליפא לא נרתע.

"בתקופת מלחמת שלום הגליל, הוא הציב דוכן בתחנת אוטובוס בצומת קסטינה, שם עברו חיילים רבים בדרכם צפונה. חסידי חב"ד ערכו שם מבצע תפילין לצד הגשת קפה לחיילים.

"לקראת פסח דאג לחלוקת מצות בקרית מלאכי ובכל מושבי הסביבה, ומדובר היה בכמויות עצומות.

ר' ליפא מציג לכותב השורות, מענה בכתב יד קודשו של הרבי. צילום: דובי גורביץ

חלוקת מהדורת תניא מיוחדת שהודפסה בכנסת. בלשכת סגן שר החוץ דאז בנימין נתניהו. מימין לשמאל: ר' ליפא ויבלחט"א ר' מאיר זיילר ור' יוסף יצחק זקלס. צילום אריאל שיינר

מנחה ומלהיב בתהלוכת ל"ג בעומר תשנ"ו

ר' ליפא משמאל במבצע פורים תשל"ג בחצי האי סיני

מלווה את המזכיר הרב גרונר בביקורו בישיבת תומכי תמימים קוזלינו

כאשר הגיעו למקום שלוחים חדשים והוא מסר להם בשמחה את הפיקוד על האזור שלהם, כאשר בעת הצורך אף דאג לשלוח תגבורות של פעילים על מנת לסייע לשלוחים החדשים והצעירים.

בין לבין גם ידע לתת כתף לשלוחים באזורים שונים בארץ הקודש וסייע להם בעצותיו ובנסיונו העשיר. כאשר היה נקרא, הוא היה מגיע לערים נוספות כדי להנחות, לסייע בכל הנדרש לשלוחים שפעלו במקומות אלה. כך היה במעמדי סיום הרמב"ם אותם היה מנחה במקומות רבים בכשרון ובחמימות אופיינית, כך גם בתהלוכות ל"ג בעומר בערים שונות אליהן הוזמן - זאת במקביל לארגון תהלוכת ל"ג בעומר הגדולה והססגונית בנחלת הר חב"ד.

בהסכמת הרבי ובברכתו, יצר מסגרת 'ערים תאומות' בין קהילת נחלת הר חב"ד לבין הקהילה היהודית בטשקנט. במסגרת זו סייע בדרכים שונות לפעילות החב"דית בטשקנט, בראשות השליח דאז הרב אבא דוד גורביץ.

למרות היותו מצביא שדרש רף גבוה של ביצוע משימות, הרי שר' ליפא בטבעו היה איש חי, שמח ומשמח. על לשונו הייתה מורגלת האימרה: "ניסים ונפלאות". הייתה לו עין טובה וכך גם הביט על הכל. העיניים שלו היו טובות ושוחקות. בכל עת שידר אופטימיות.

במקביל לעבודותיו האמורות, הוא גם עסק בעוד נושאים רבים הקשורים לרבי, כמו ניהול 'קופת רבנו', פעילויות יהודיות כמו ניהול ישיבת 'הר המלך',

המשך בעמוד 27

המבצע בגזרת הדרום, בשל ההיקף העצום, דרש היערכות לוגיסטית מורכבת הן מצד החב"דניקים והן מצד צה"ל. מבצע כזה כלל הטסת החסידים מנחל'ה במטוסים צבאיים למשך מספר ימים.

"בכל הוראה שקיבל, החל לפעול מבלי לחשב מראש כיצד יכסה את ההוצאות. הוא ידע שאת הכסף ישיג תוך כדי עבודה בפועל.

"אבא היה איש של מהפכות. הוא הרגיש כל הזמן את עוצמת המהפכה שחולל הרבי, הוא ראה כל הזמן את ההווה נגד עיניו. כמעט לא הסתכל על העבר 'מה היה' או 'איך היה'. תמיד הביט על הפעילות העכשווית, ותבע לדעת למה הפעילים לא הגיעו בדיוק בזמן שנקבע..." בימי ה'שבעה' סיפר בנו ר' יוסי, כי אביו מעולם לא חשב על כבוד או מחמאות, אלא התמקד אך ורק בעשייה: "אני זוכר שהיו מגיעות תעודות הוקרה מבסיסי צה"ל, או מכתבי הוקרה ממפקדים, ואבא היה מניח את הכל בקרן זוית, וממשיך לפעול מבלי לחשוב כלל על אותות הוקרה".

מעביר פיקוד

יחד עם היותו מצביא ומפקד, הוא גם ידע 'לסגת' מחלקים שונים בדרום,

ההתמסרות שלו הייתה כל כך גדולה, עד שפעם אחת, בית חב"ד קיבל בירושה דירה מאחד החסידים בנחל'ה שנפטר לבית עולמו. ר' ליפא מכר את הדירה ובכספי התמורה רכש כמות אדירה של מצות וחילקן...

"תמיד היה מזרז אחרים וממריץ אותם לעשות ולפעול, כאשר כולם ידעו שדבר אינו נעשה בשבילו או לתועלתו האישית. הכל בשביל הרבי.

"בכל האירועים הגדולים שהיו בנחל'ה, הוא היה מנחה האירועים, כאשר בדברי הקישור שלו הכניס את ההתלהבות והחום האופייניים לו".

מפקד בשטח

במהלך ימי ה'שבעה' ניסיתי לתהות בפני בנו ר' מנחם קורצווייל, על המאפיינים של עבודת אביו.

"העבודה של אבא היתה בנויה בסגנון עצמאי", מספר הבן, "הוא פעל לבדו, והיו בזה גם יתרונות גדולים. סגנון העבודה שלו היה מהיר ואינטנסיבי מתוך דביקות במטרה, כיוון שכך, לא רבים היו מסוגלים להדביק את הקצב שלו..."

"לאבא היה מאפיין חשוב בעבודתו - מה שהרבי אומר, את זה עושים. ללא תהיות, ללא חשיבה מוקדמת, אין התלבטויות, וגם לא תירוצים של 'אני לא מבין בתחום' או 'לא יודע כיצד להתארגן'. ברגע שאבא שמע הוראה או הבין מבין השורות שכך הרבי רוצה - אבא החל לעבוד במלוא הקיטור כדי ליישם את ההוראה. עוד לפני השלב הראשון הוא כבר ראה את השלב האחרון ואת המהפך שיתחולל בעקבות יישום ההוראה בשטח.

בהתוועדות תוך כדי אמירה "חכם אחד העירני".

הטלפון הסלולרי לא הפסיק לצלצל

בשנים האחרונות נחלש, ומצב בריאותו הידרדר ובשבועות האחרונים הזדכך בייסורים. רבים התפללו למענו.

למרות הקושי, גם בימיו האחרונים ובכוחותיו האחרונים, ניהל ר' ליפא את מבצע חנוכה תשפ"ג, לתדהמת בני משפחתו שהגיעו מקרוב ומרחוק 'כדי להיפרד'. ר' ליפא הסביר למטלפנים אליו, היכן יש חנוכיות, מאיפה יקחו סופגניות ועוד...

בליל חמישי כ"ח בכסלו, השיב המפקד והשליח הרה"ח ר' ליפא קורצוויל את נשמתו לבוראה, והוא בן 75 שנים, כאשר בני משפחתו סביב מיטתו.

הותיר אחריו את רעייתו השליחה הגב' חנה קורצוויל. וילדיו: ר' מנחם מענדל, ר' יוסף צבי, רבקה וילהלם, עדינה פרידמן, שרה נוימן, דבורי קוק, ציפורה פכטר ואיטה איגל, חלקם שלוחי המלך בארץ ישראל ובעולם.

בהלוויה השתתפו אלפים רבים מתושבי קרית מלאכי. במהלך ההלוויה נישאו דברי פרידה מרגשים. הרב יצחק יהודה ירוסלבסקי, רבה של נחלת הר חב"ד הזכיר: "כל מה שהיה צריך לעשות, עשה עד הסוף; כל ענין שהרבי דרש, פעל זאת עד הסוף".

המשפיע הרב מיכאל מישלובין תיאר את ר' ליפא כ"מסור ונתון באמת לעניינים של הרבי". בנו השליח הרב מנחם קורצוויל הגדיר את אביו "חייל בשדה הקרב". הרב אברהם פרידלנד, מירר בבכי שעה שהזכיר את המסירות והדביקות במבצעים של הרבי, לצד הוצאתם לאור ועריכת ספרי 'הר המלך' על הרמב"ם.

גם בימי ה'שבעה', הסלולרי של ר' ליפא לא הפסיק לצלצל. על הקו היו מפקדים וחיילים הפרושים באיזור הדרום עמם עמד בקשר במשך השנים. הם ביקשו לשוחח עם הרב ליפא ולתאם עמו ביקור של חסידי חב"ד בבסיסים. האלמנה הגב' קורצוויל לא היססה, ורכשה מיד סופגניות וחנוכיות בהתאם לביקוש, ומבצע חנוכה תשפ"ג נמשך לעילוי נשמת אלוף פיקוד דרום החב"ד"י...

ניהול השידורים בנחלת הר חב"ד, הגרלות חודשיות לנסיעה לרבי, מכון בר מצוה, הדפסת מהדורות תניא בכל אזור קרית מלאכי, וכן הדפסת מהדורה מיוחדת במשכן הכנסת. הוא גם ניהל ספריה תורנית.

לא פעם פעילותו 'גלשה' גם מעבר לגבולות הדרום. כך למשל, זמן קצר לאחר שקיבל את תפקיד מזכיר צא"ח בקרית מלאכי, החל לפעול בפעילות כלל-ארצית כחבר ועד ע"א מוסדות שהוקם באותה תקופה בעידוד הרבי. היה זה ועד שדאג להקים שבעים ואחד מוסדות לכבוד יום הולדתו ה-70 של הרבי. ר' ליפא נרתם אפוא להקים מוסדות בכל רחבי ארץ הקודש.

כך גם בשנים הבאות, ר' ליפא היה עמוד תווך מרכזי במאבקי הרבי לתיקון חוק 'מיהו יהודי', ובפעילות הענפה הקשורה לשלימות הארץ.

פעם כתב 'הערה' בקובץ הערות של התמימים ואנ"ש. זכה שהרבי הזכיר זאת